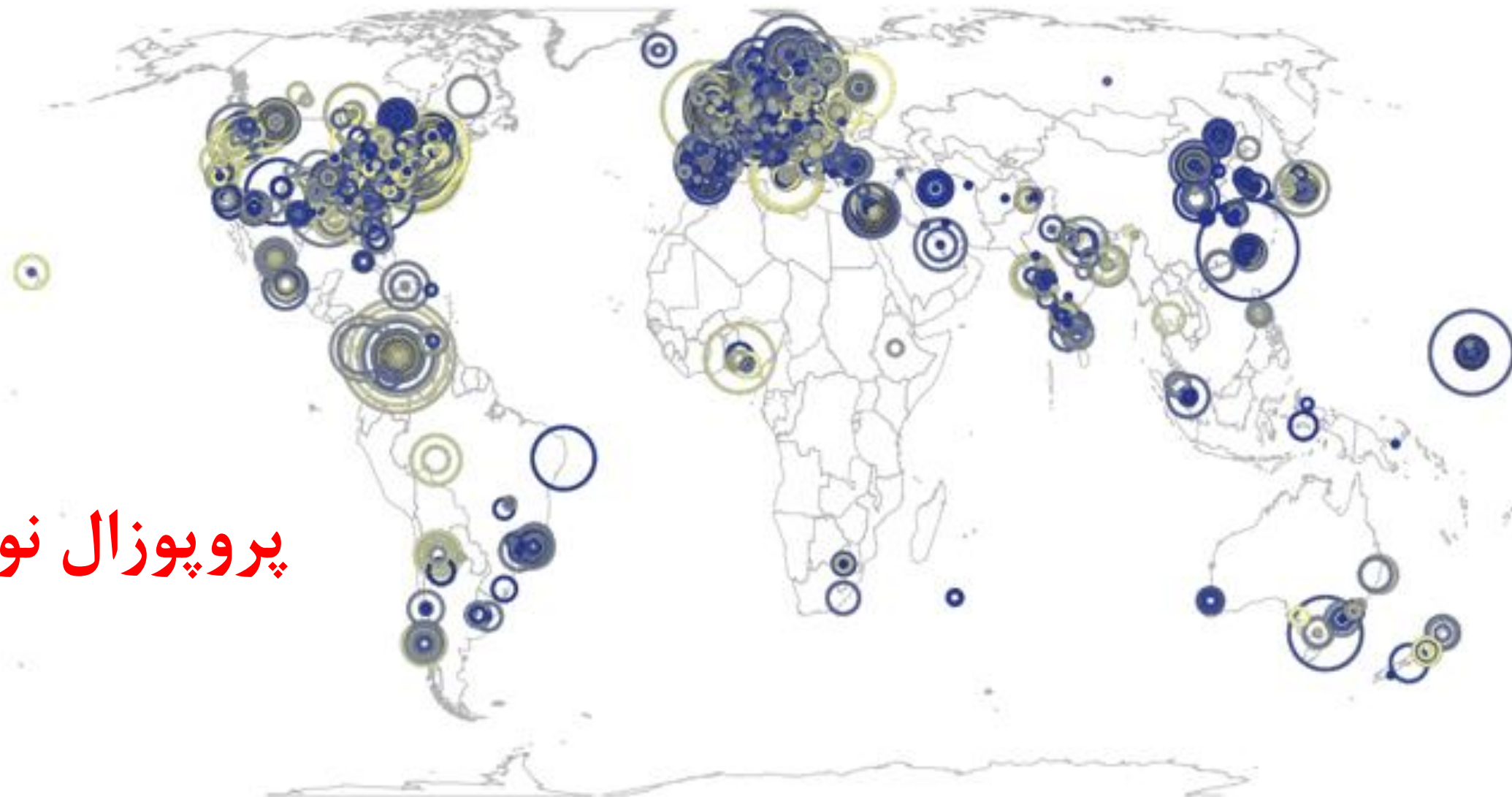

پروپوزال نویسی

زمستان ۱۳۹۵

دانشگاه علم و صنعت

دکتر علی بنیادی نائینی

نتایج تحقیق موسسه REOPA درباره پروپوزال های تحقیقاتی:

- ۳۸ درصد پروپوزالها نوشته شده رد می شوند، ۴۶ درصد برای بازنگری بازگردانده می شوند و تنها ۱۶ درصد پذیرفته می شوند.
- ۷۱ درصد عناوین، مطلوب ارزیابی نشدند و تنها ۲۹ درصد رضایتبخش بوده اند.
- ۷۲ درصد مقدمه ها رضایتبخش نبوده اند، ۴۹ درصد وضوح و تمرکز نداشته اند.
- فقط ۱۶ درصد از آنها بیان مسئله را به خوبی نوشته اند.
- تنها ۲۹ درصد موارد اهداف تحقیق را به روشنی بیان نموده اند.

چرا باید یک پروپوزال تهیه شود؟

- **جلب منابع** اعتباری یا خدماتی از سازمان های ذینفع؛
- **کسب مجوز** لازم از سازمان های نظارتی؛
- در نظر گرفتن **تمامی جنبه های اجرایی** که ممکن است قبل از نگارش برای ما مبهم باشد.

اجزای پروپوزال طرح تحقیق

✓نگارش عنوان تحقیق

✓مقدمه

✓اهداف، فرضیات و سوالات

✓تبیین و تعریف متغیرها

✓روش

✓محدودیت ها و مشکلات

✓ملاحظات اخلاقی

✓منبع نویسی

✓جدول گانت

✓بودجه بندی

انتخاب موضوع

بیان مساله

مرور متون

انتخاب موضوع:

اولین مرحله تحقیق احساس وجود یک مشکل است؛ به این معنی که پژوهشگر در کار خویش با مانع یا مشکلی روبرو گردیده است که در حل آن ابهام یا تردید دارد و نمی تواند در مقابل آن ساکت بماند.

معیارهای انتخاب موضوع

- اولویت و اهمیت موضوع
- قابلیت اجرا
- دوباره کاری نباشد
- مسائل اخلاقی در موضوع تحقیق
- مناسب بودن
- علاقه مندی و دانش محقق
- مقبولیت سیاسی و با صرفه بودن

عنوان طرح تحقیق

- اولین عبارتی که دیگران با آن مواجه می شوند.
- بر اساس آن درباره طرح تحقیقاتی پیشنهادی شما قضاوت کنند.
- کسانی که قرار است طرح تحقیقاتی پیشنهادی شما را تصویب کنند، باید از عنوان تحقیق درست همان چیزی را بفهمند که شما می فهمید.
- عنوان در بر گیرنده هدف کلی طرح باشد.
- عنوان تحقیق باید با عبارت و کلمات کامل، ساده و قابل فهم نوشته شود.
- عنوان تحقیق باید رابطه بین متغیرها را به وضوح نشان دهد.

عنوان به ما می گوید:

**چه چیزی را
در چه زمانی
روی چه افرادی**

مطالعه خواهیم کرد.

خصوصیات یک عنوان خوب:

- از کلمات **کوتاه، رسا** و در حد امکان از یک **زبان** استفاده شود.
- عبارت **گویا** باشد و **گیج کننده** نباشد. از اختصارات که ممکن است مخفف عبارات مختلفی باشند پرهیز شود.
- در تحقیقات **توصیفی بیان مکان و زمان تحقیق** در عنوان ضرورت دارد.
- در عنوان دقیقاً " آنچه محقق بدنبال تعیین آن است بیان شود.
- سعی شود دامنه تحقیق **محدود** در نظر گرفته شود.
- عنوان را **غیر سوالی** مطرح نمایید.
- از کلمات **مناسب و مطلوب** استفاده شود.

مقدمه

- شامل دو بخش:

- بیان مساله و توجیه اهمیت و ضرورت موضوع

- مرور متون

- **در بیان مساله؛** تعریف مساله یا مشکل، تبیین وسعت و ابعاد آن (در واقع آن چه هست و آنچه باید باشد)، میزان و شدت مشکل از نظر بروز، گستردگی، وخامت، پیامدهای آن، توزیع مشکل (جغرافیایی، سن، جنس) ذکر شود و نهایتاً این نکته که چه سوال بدون پاسخی با این مطالعه پاسخ داده می شود .

- دلایل انتخاب موضوع، فواید ناشی از اجرای طرح، کاربردی بودن، ارائه راه حل به منظور حل یکی از مشکلات نوین علمی یا اجرایی، کاهش قابل ملاحظه در هزینه ها و وقت و از این قبیل باعث توجیه اهمیت موضوع و ضرورت انجام تحقیق می گردد.

بیان مسأله زمانی کامل است که به سؤالات زیر پاسخ دهد:

۱. موضوع چیست و چه چیز باید مطالعه شود؟
(تعریف موضوع، اطلاعات، میزان و شدت مشکل، پیامدهای آن)
۲. علت انتخاب موضوع چیست؟ (اهمیت و ضرورت)
۳. نتایج آن چه فایده ای دارد؟ (فواید)
۴. چه اطلاعاتی هم اکنون در دسترس است؟ (چه مطالعاتی انجام شده است)
۵. در صورتی که مطالعه مشابه ای انجام شده است چرا شما می خواهید تکرار کنید؟

بیان مسأله موجب :

- متمرکز نمودن حیطه عمل طرح
- پروراندن طرح تحقیقاتی (اهداف ، فرضیات، روش اجراء و غیره)
- آشنایی بیشتر محقق با ابعاد مشکل
- اهمیت موضوع تحقیق برای دیگران و فواید نتایج آن مشخص تر شود
- در ارائه طرح و نتایج آن به سازمانهای مربوط مفید است.

اهداف

فرضیات

سوالات پژوهشی

اهداف تحقیق:

- **هدف کلی:** هدفی است که محقق در نتیجه انجام این تحقیق می خواهد به آن برسد. هدف کلی همان شکل خبری عنوان مطالعه است.
- **اهداف اختصاصی:** از آنجا که سنجش میزان دستیابی به هدف کلی ارائه شده در یک تحقیق امکان پذیر نیست، آن را به چند هدف اختصاصی تقسیم می کنند.
- بدیهی است در نتیجه تحقق اهداف اختصاصی هدف کلی یک تحقیق عملی می شود.
- **هدف کاربردی:** حاصل تحقیق منجر به آن خواهد شد و ساختار مشخصی ندارد .

اشتباه رایج در نوشتن اهداف جزئی

یک تحقیق ممکن است هدف جزئی نداشته باشد. در اینگونه موارد بیان روش کار به عنوان اهداف جزئی اشکال دارد.

مثال: تعیین میانگین رضایت بیماران مرد بستری در بیمارستان رازی در سال ۱۳۹۴

این هدف کلی بسیار ساده بوده و برای پاسخ به آن قدمهای خاصی نباید برداشته شود. در اینگونه موارد نوشتن اهداف جزئی توصیه نمی شود. البته ممکن است به اشتباه، روش کار به عنوان اهداف جزئی بیان شود. مثلاً:

انتخاب نمونه، تهیه پرسشنامه، تکمیل پرسشنامه و سنجش فشارخون نمونه ها

روش اجرا

نوع مطالعه

نمونه گیری

ابزار جمع آوری داده ها

پایایی یا ثبات (reliability)

• در صورت تکرار یک اندازه گیری تا چه میزان مقادیر سنجیده شده به یکدیگر نزدیک هستند.

• اگر دو مرتبه از یک فرد به فاصله چند دقیقه و در شرایط کاملاً یکسان فشارخون گرفته شود تا چه میزان مقادیر به یکدیگر نزدیک هستند؟

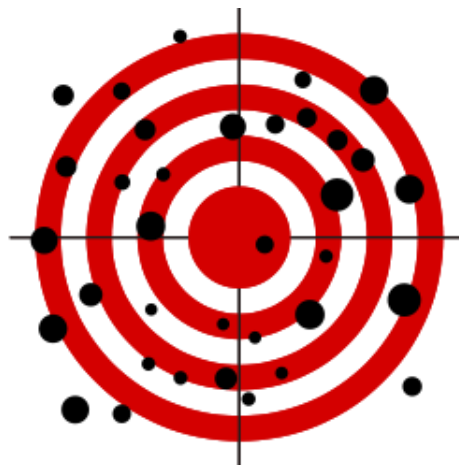
• اگر به فاصله چند روز از یک فرد در خصوص تعداد ساعات مشاهده تلویزیون سوال شود آیا اعداد بیان شده به یکدیگر نزدیک هستند؟

اعتبار (validity)

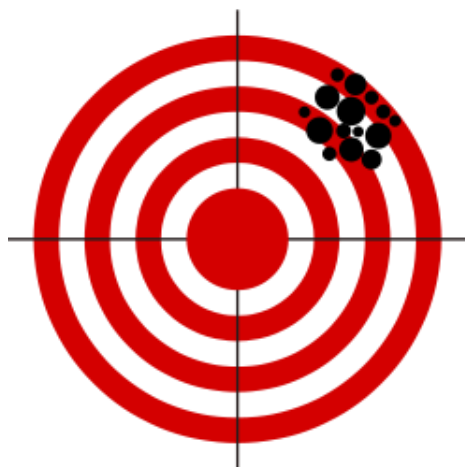
- مقدار سنجیده شده چه میزان به واقعیت نزدیک است؟
- اندازه گیری فشارخون با یک کاف کوچک هرچند ممکن است پایا باشد ولی معتبر نیست.
- سوال در خصوص بعضی موضوعات خاص ممکن است پایا باشد ولی معتبر نباشد.
- میزان درآمد شما در ماه چقدر است؟
- در هفته چند ساعت کتاب می خوانید؟
- چه میزان سیگار کشیدن را مضر می دانید؟ (به خصوص اگر از افراد سیگاری پرسیده شود)
- چند مرتبه فرزندتان را کتک زده اید؟

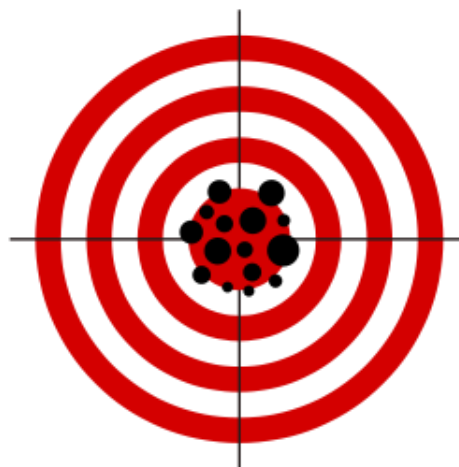
Unreliable & Invalid

Unreliable, But Valid

Reliable, Not Valid

Both Reliable & Valid

وجوه مختلف اعتبار

- اعتبار ظاهری یا صوری (face validity)
 - آیا پاسخ دهنده مفهوم متن را همان می یابد که محقق مد نظر داشته است؟
 - آیا ظاهر متن به اندازه کافی شکیل است که حواس پاسخ دهنده را جلب کند؟
- اعتبار محتوا (content validity)
 - محتوای پرسشنامه در راستای هدف اصلی و سوال پژوهش است؟
- اعتبار ساختاری (construct validity)
 - اسکلت پرسشنامه با مفهوم انتزاعی موضوع تطابق دارد؟
- اعتبار پیشگویی کننده (predictive validity)
 - پاسخهای داده شده تا چه میزان با نتایج آینده همخوانی دارد؟

جدول زمان بندی مراحل اجرایی طرح

وقت اجرا (ماه)												زمان کل	ردیف	فعالیت‌های اجرایی	
۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱				
												—		۱	ارائه طرح و تصویب
												—		۲	تهیه تجهیزات لازم
												—		۳	آموزش پرسنل اجرایی
												—		۴	هماهنگی با آموزش و پرورش
								—	—					۵	اجرای طرح
								—						۶	ورود داده ها به رایانه
								—						۷	تجزیه و تحلیل داده ها
								—						۸	تهیه گزارش نهایی